

INDEX GENERALIS

Vorwort. Heiko A. Oberman	V
Einleitung. Venício Marcolino	XI

EINLEITUNG

I. Zur Entstehung des Sentenzenkommentars	XI
II. Die Handschriften und Drucke	XVII
1. Beschreibung der Handschriften	XXII
2. Verlorene Handschriften	XLVI
3. Beschreibung der Drucke	LVI
III. Die Textzeugen und ihr Verhältnis	LXXVI
1. Die Handschriften	LXXVI
a. Die erste Handschriftengruppe	LXXVI
b. Die zweite Handschriftengruppe	LXXVIII
c. Die dritte Handschriftengruppe	LXXXI
2. Die Drucke	LXXXIV
IV. Die Grundsätze der Edition	LXXXIX
1. Der Text	LXXXIX
a. Die Wahl der Hauptzeugen	LXXXIX
b. Die 'Additiones'	XCIII
c. Die Textgestaltung	XCVII
2. Die Apparate	XCIX

PROLOGUS

QUAESTIO 1: Utrum de obiecto theologico per theologicum discursum notitia proprie scientifica acquiritur	1
ARTICULUS 1	
Opinio Ockham	2
Conclusiones tres contra opinionem Ockham	3
Prima conclusio probatur	4
Secunda conclusio probatur	6
Tertia conclusio probatur	7
Obiectiones	8
Ad obiectiones	8
Ad rationes pro opinione Ockham	10

ARTICULUS 2

Opinio Petri Aureoli	13
Conclusiones tres contra Petrum Aureoli	14
Prima conclusio probatur	14
Secunda conclusio probatur	17
Tertia conclusio probatur	17
Responsio propria ad articulum	18
Obiectiones	20
Solutio obiectionum	21

ARTICULUS 3

Quis ex actibus et habitibus intellectus proprie dicitur scientia	24
Rationes pro distinctione actus enuntiandi ab actu cognoscendi et ab actu assentiendi	24
Rationes pro distinctione actus cognoscendi ab actu assentiendi	26
Responsio ad articulum per tres conclusiones	27
Prima conclusio probatur	27
Secunda conclusio probatur	28
Tertia conclusio probatur	30
Distinctiones pro solutione rationum oppositarum	30
Dubium de enuntiatione mentali	33
Solutio dubii	33
Ad rationes pro distinctione actus enuntiandi ab aliis duobus	35
Ad rationes pro distinctione actus cognoscendi ab actu assentiendi	38
Corollarium quantum ad principaliter quaesitum	39

ARTICULUS 4

Opinio Francisci de Marchia	40
Prima conclusio Francisci de Marchia probatur	40
Secunda conclusio Francisci de Marchia probatur	42
Tertia conclusio Francisci de Marchia probatur	43
Conclusiones tres contra Franciscum de Marchia	44
Prima conclusio probatur	44
Secunda conclusio probatur	45
Tertia conclusio probatur	46
Ad rationes conclusionum Francisci de Marchia	47
Opinio Thomae	49
Contra opinionem Thomae	50
Ad rationes pro opinione Thomae	51
Responsio ad articulum per quattuor conclusiones	53
Prima conclusio probatur	53
Secunda conclusio probatur	54
Tertia conclusio probatur	55
Quarta conclusio probatur	55
Ad rationes principales	56

QUAESTIO 2: Utrum de huiusmodi objecto possit haberi scientia vel opinio . . . 57

ARTICULUS 1

Conclusiones quattuor	59
Prima conclusio probatur	59
Opinio Iohannis de Lana	60
Contra opinionem Iohannis de Lana	61
Argumenta pro opinione Iohannis de Lana	62
Ad argumenta pro opinione Iohannis de Lana	63
Secunda conclusio probatur	64
Tertia conclusio probatur	67
Quarta conclusio probatur	67

ARTICULUS 2

Conclusiones quattuor	68
Prima conclusio probatur	68
Secunda conclusio probatur ratione communi	69
Responsio duplex ad rationem	71
Contra duplicem responsionem	71
Secunda conclusio probatur, secundo	72
Responsio	73
Ad responsionem	74
Secunda conclusio probatur, tertio	74
Obiectiones contra secundam conclusionem	75
Solutio obiectionum	76
Tertia conclusio probatur	78
Quarta conclusio probatur	78
Argumenta contra quartam conclusionem	79
Ad argumenta contra quartam conclusionem	79

ARTICULUS 3

Prima conclusio	81
Secunda conclusio	81
Tertia conclusio	84

ARTICULUS 4

Prima conclusio	84
Secunda conclusio	85
Tertia conclusio	85
Obiectiones Michaelis de Massa	85
De acceptione opinionis	87
Ad obiectiones Michaelis de Massa	88
Ad rationes principales	91

QUAESTIO 3: Utrum omnium conclusionum theologicarum sit habitus unus

numero 92

ARTICULUS 1

Opinio Henrici Gandavensis	93
Conclusiones tres contra opinionem Henrici Gandavensis	94
Prima conclusio probatur, primo	95
Responsio duplex	95
Contra duplicem responsionem	96
Prima conclusio probatur, secundo et tertio	99
Secunda conclusio probatur	100
Tertia conclusio probatur	106
Obiectiones contra secundam et tertiam conclusionem	107
Solutio obiectionum	109
Ad rationes Henrici Gandavensis	114

ARTICULUS 2

Conclusiones tres	116
Prima conclusio probatur	117
Secunda conclusio probatur	117
Tertia conclusio probatur	120

ARTICULUS 3

Conclusiones duae	120
-----------------------------	-----

QUAESTIO 4: Utrum deus, inquantum deus, sit subiectum in theologia nostra 121

ARTICULUS 1

Opinio Scoti	122
Contra Scotum per sex conclusiones	123
Prima conclusio probatur	125
Secunda conclusio probatur	127
Tertia conclusio probatur	129
Quarta conclusio probatur	130
Quinta conclusio probatur	130
Sexta conclusio ostenditur	133
Ad rationes Scoti	136

ARTICULUS 2

Conclusiones tres secundum Aegidium Romanum	137
Prima conclusio probatur	138
Secunda conclusio probatur	139
Tertia conclusio declaratur	140
Obiectiones contra opinionem Aegidii Romani	140
Solutio obiectionum	143
Ad rationem principalem	145

QUAESTIO 5: Utrum theologia sit speculativa vel practica 147

ARTICULUS 1

De acceptione praxis	148
Descriptio praxis data a Scoto improbat	150
Auctoritates contra dicta Gregorii	153
Ad auctoritates contrarias	153

ARTICULUS 2

Quae notitia sit practica et quae speculativa	155
De notitia practica stricte et proprie sumpta	156
Corollaria quattuor contra Scotum et Petrum Aureoli	158
De notitia practica large et improprie sumpta	161
De notitia practica largius et magis improprie sumpta	162
Quis habitus sit practicus et quis speculativus	163
Opinio Scoti	163
Contra Scotum	163
Opinio Petri Aureoli	164
Contra opinionem Petri Aureoli	166
Ad rationes Petri Aureoli	169
Responsio Gregorii	171
Dubium	173
Solutio dubii	173

ARTICULUS 3

Conclusiones tres	174
Prima conclusio probatur	174
Secunda conclusio probatur	175
Tertia conclusio probatur	175
Obiectiones contra primam conclusionem	177
Solutio obiectionum	178

ARTICULUS 4

Conclusiones duae	180
Prima conclusio probatur	180
Secunda conclusio probatur	181
Obiectiones contra secundam conclusionem	183
Solutio obiectionum	184

DISTINCTIO 1

QUAESTIO 1: Utrum omnis usus sit fruitio seu omnis actus utendi sit actus
fruendi 187

ARTICULUS 1

Prima conclusio	188
Secunda conclusio	188

Tertia conclusio	189
Quarta conclusio	190
Obiectiones contra quartam conclusionem	191
Solutio obiectionum	192

ARTICULUS 2

Opinio Ockham et Petri Aureoli	195
Conclusiones duae Gregorii	196
Prima conclusio probatur	196
Secunda conclusio probatur	200
Ad rationes Ockham et Petri Aureoli	200

ARTICULUS 3

Opinio Durandi	201
Conclusiones quattuor Gregorii	202
Prima conclusio probatur	202
Secunda conclusio probatur	204
Tertia conclusio probatur	205
Quarta conclusio probatur	206
Ad rationes Durandi	206

QUAESTIO 2: Utrum fruitio sit operatio solius voluntatis 208

ARTICULUS 1

Opinio Adam	209
Contra opinionem Adam	212
Ad rationes Adam	215

ARTICULUS 2

Conclusiones quattuor	217
Prima conclusio probatur	217
Secunda conclusio probatur	218
Rationes contra primam conclusionem	221
Rationes contra secundam conclusionem	221
<i>Additio 1</i>	224
Ad rationes contra primam conclusionem	225
Ad rationes contra secundam conclusionem	227
<i>Additio 2</i>	231
Tertia conclusio probatur	233
Quarta conclusio probatur	233
Instantiae Petri Aureoli	233
Contra instantias	234
Probatio quartae conclusionis prosequitur	235
Rationes Petri Aureoli contra quartam conclusionem	237
Ad rationes Petri Aureoli	238

ARTICULUS 3

Conclusiones quattuor	240
Conclusiones probantur	240
Ad argumenta quaestionis	241

QUAESTIO 3: Utrum solo deo sit fruendum 242

ARTICULUS 1

Distinctiones de frui	244
De fruitione ordinata et inordinata	245
De fruitione ordinata tantum	246
Opinio contraria Durandi	246
Opinio contraria Adam	247
Contra opinionem Durandi	248
Ad rationes Durandi	250
Contra opinionem Adam	251
Ad auctoritates pro opinione Adam	254

ARTICULUS 2

Distinctiones de uti	256
Prima conclusio	256
Secunda conclusio	257
Rationes contra primam partem secundae conclusionis	258
Rationes contra secundam partem secundae conclusionis	258
Ad rationes contra primam partem	259
Ad rationes contra secundam partem	262

ARTICULUS 3

Prima conclusio	265
Secunda conclusio	267
Tertia conclusio	268
Quarta conclusio	268
Quinta conclusio	269
Sexta conclusio	270
Septima conclusio	270
Argumenta contraria Durandi	271
Ad argumenta Durandi	271
Ad argumenta principalia	273

DISTINCTIO 2

QUAESTIO 1 ADDITIONALIS: Utrum deum esse sit per se notum (= Additio 3) 275

ARTICULUS 1

Opinio Scoti et Ockham	276
Contra opinionem Scoti et Ockham	276
Dubium de enuntiatione mentali	278

Solutio dubii	278
Opinio Gregorii	280

QUAESTIO 1: Utrum deum esse sit per se notum	281
--	-----

ARTICULUS 1

Quid dicitur per se notum	282
Descriptio propositionis per se notae	283
Corollaria	285
Dubium, utrum aliqua propositio per se nota sit demonstrabilis	286
Opinio Petri Aureoli	286
Opinio Gualteri de Chatton	287
Opinio Gregorii	288
Ad rationes Petri Aureoli	290
Additio 4	291
Ad rationes Gualteri de Chatton	292

ARTICULUS 2

Opinio Aegidii Romani	292
Additio 5	293
Contra opinionem Aegidii Romani	294
Additio 6	295
Ad rationes Aegidii Romani	295
Opinio Petri Aureoli	296
Additio 7	296
Contra opinionem Petri Aureoli	296
Opinio Thomae	297
Contra opinionem Thomae	297
Opinio Scoti et Ockham	298
Contra primam conclusionem Scoti	299
Ad rationes Scoti et Ockham	299
Ad rationes principales	300

DISTINCTIO 3

QUAESTIO 1: Utrum res sensibiles intelligantur a nobis naturaliter	302
--	-----

ARTICULUS 1

Distinctiones de notitia	303
Conclusiones quattuor	304
Prima conclusio probatur	304
Utrum animalia notitiam complexam habeant	304
Secunda conclusio probatur	306
Tertia conclusio probatur	309
Utrum per intellectum cognoscamus singulare sensibile	311
Quarta conclusio probatur	315
Additio 8	318

ARTICULUS 2

Dubia quattuor	319
Opinio Petri Aureoli circa primum dubium	320
Conclusiones tres contra Petrum Aureoli	321
Prima conclusio probatur	322
<i>Additio 9</i>	322
<i>Additio 10</i>	324
Secunda conclusio probatur	325
<i>Additio 11</i>	325
Obiectiones contra secundam conclusionem	327
Ad obiectiones contra secundam conclusionem	329
Tertia conclusio probatur	332
Obiectiones contra tertiam conclusionem	333
Ad obiectiones contra tertiam conclusionem	334
Ad rationes Petri Aureoli	336
<i>Additio 12</i>	339
<i>Additio 13</i>	340
Solutio secundi dubii	341
<i>Additio 14</i>	341
<i>Additio 15</i>	345
Auctoritates pro tertio dubio	346
Solutio tertii dubii	348
Ad auctoritates pro tertio dubio	349
Ad rationem pro tertio dubio	352
Solutio quarti dubii	353
Prima conclusio	354
Secunda conclusio	355
<i>Additio 16</i>	356
Obiectiones contra secundam conclusionem	356
Ad obiectiones contra secundam conclusionem	357
Tertia conclusio	358
<i>Additio 16a</i>	358
De speciebus receptis et fictis	358
<i>Additio 17</i>	361
De conceptibus	363
Tertia conclusio probatur	364
Quarta conclusio additionalis (= <i>Additio 18</i>)	365
De conceptu composito additionaliter	365
Quarta conclusio additionalis probatur	367
Quarta conclusio	367
De conceptu composito	367
Quarta conclusio probatur	368
Ad rationes principales	370

QUAESTIO 2: Utrum res creatae insensibiles naturaliter a nobis intelligantur 371

ARTICULUS 1

Conclusiones tres	372
Prima conclusio probatur	372
Secunda conclusio probatur	376
<i>Additio 19</i>	379
Tertia conclusio probatur	379

ARTICULUS 2

Dubia quattuor	381
Solutio primi dubii	382
<i>Additio 20</i>	383
Ad secundum dubium: Opinio Ockham	383
Contra Ockham	384
Solutio tertii dubii	385
Solutio quarti dubii	385
<i>Additio 21</i>	386

QUAESTIO 3: Utrum prima notitia intellectus primitate generationis sit notitia intuitiva alicuius singularis sensibilis 388

ARTICULUS 1

De notitia intuitiva et abstractiva	389
Corollaria tria	392
Obiectiones Petri Aureoli	394
Ad obiectiones Petri Aureoli	394

ARTICULUS 2

Utrum universale sit prius cognitum quam singulare	396
Opinio Thomae	399
Contra opinionem Thomae	400
Ad rationes Thomae	403

ARTICULUS 3

Utrum singulare sensibile sit prius cognitum quam insensibile	407
---	-----

ARTICULUS 4

Utrum notitia singularis intuitiva sit prior quam abstractiva eiusdem	408
Totalis responsio ad quaestionem	409
Ad rationes principales	409
<i>Additio 22</i>	410

QUAESTIO 4: Utrum deum possimus naturaliter cognoscere 412

Conclusiones quinque	414
Prima conclusio probatur	414
Secunda conclusio probatur	414

Tertia conclusio probatur	414
Quarta conclusio probatur	415
Quinta conclusio probatur	415
Dubia contra primam conclusionem	416
Dubium contra secundam conclusionem	418
Ad dubia contra primam conclusionem	419
Ad dubium contra secundam conclusionem	422
Ad rationes principales	423

DISTINCTIO 4

QUAESTIO 1 ADDITIONALIS: Utrum generare patris sit in ipso patre (= Additio 23)	426
Opinio affirmativa quorundam	426
Solutio propria quaestionis	428
Distinctio de termino ›generatio‹	429
Prima conclusio	429
Secunda conclusio	430
Secunda conclusio, aliter composita (= <i>Additio 23 a</i>)	431
Tertia conclusio	434
<i>Additio 23 b</i>	434
Ad rationes opinionis oppositae	435
<i>Additio 23 c</i>	435
Ad rationes principales	440
QUAESTIO 1: Utrum haec sit vera ›deus genuit deum‹	440
De diversa suppositione nominis ›deus‹	441
Solutio quaestionis	443
Dubium	444
Ad rationes principales	445

DISTINCTIO 5

QUAESTIO 1: Utrum divina essentia generet vel generetur	448
Responsio ad quaestionem	450
Ad primam rationem principalem	451
<i>Additio 24</i>	453
Ad secundam rationem principalem	455
Ad alias rationes principales	456
<i>Additio 25</i>	457
<i>Additio 25 a</i>	460

QUAESTIO 2 ADDITIONALIS: Utrum divina essentia sit tam subiectum quam terminus formalis divinae generationis (= Additio 26) 461

Prima conclusio	462
Instantia	464
Ad instantiam	464
Secunda conclusio probatur a Petro Aureoli et Ockham	465
Contra Petrum Aureoli et Ockham	466
Secundae conclusionis probatio propria	468

QUAESTIO 2: Utrum divina essentia sit subiectum an formalis terminus divinae generationis 470

<i>Additio 27</i>	470
-----------------------------	-----

ARTICULUS 1

Conclusio negativa	471
<i>Additio 28</i>	472
<i>Additio 29</i>	473
<i>Additio 30</i>	473
Instantiae quinque	475
Responsio ad instantias	477

ARTICULUS 2

Opinio Petri Aureoli et Ockham	480
<i>Additio 31</i>	481
<i>Additio 32</i>	482
Contra Petrum Aureoli et Ockham	482
<i>Additio 33</i>	483
<i>Additio 34</i>	484
Ad rationes Petri Aureoli et Ockham	486
<i>Additio 35</i>	487
<i>Additio 36</i>	488
Distinctiones praeviae pro responsione propria	489
<i>Additio 37</i>	489
Conclusiones duae	491
Instantiae cum responsionibus	492
<i>Additio 38</i>	492
Ad rationes principales	494

DISTINCTIO 6

QUAESTIO 1: Utrum pater genuerit filium natura et necessitate aut voluntate 496

ARTICULUS 1

De acceptione necessitatis	497
Conclusiones tres	498
Prima conclusio probatur	498

<i>Additio 39</i>	498
Secunda conclusio dubitatur a Petro Aureoli	499
Contra opinionem Petri Aureoli	500
Ad rationes Petri Aureoli	502
Tertia conclusio probatur	502
 ARTICULUS 2	
Quod pater genuit filium naturaliter	504
 ARTICULUS 3	
An pater genuerit filium voluntarie	504
Opinio Scoti	505
Contra Scotum	505
<i>Additio 40</i>	505
Determinatio Gregorii	508
Ad rationes principales	508